

HEN TRÈ EM

PGS. TS.BS.PHAN HỮU NGUYỆT DIỄM GVCC.ĐHYD

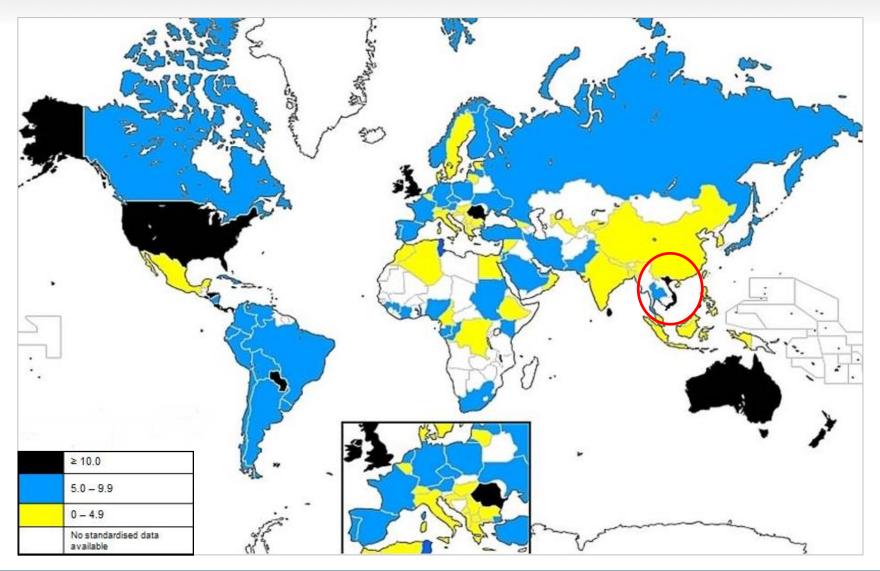

GÁNH NẶNG HEN

- ƯỚC TÍNH KHOẢNG 300 triệu người hen trên toàn TG
- Tần suất đang gia tăng, đặc biệt là TE
- Là NN chính nghỉ học
- Chi phí y tế cho Hen rất cao

TẦN SUẤT HEN TRỂ EM

ĐỊNH NGHĨA HEN

BỆNH LÝ ĐA DẠNG

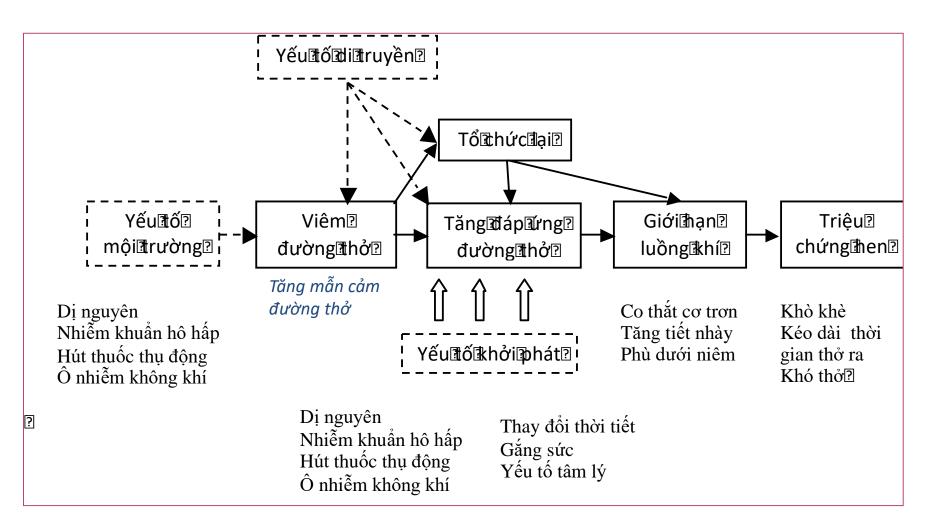
VIÊM ĐƯỜNG THỞ MÃN TÍNH

Khò khè, khó thở,nặng ngực, ho

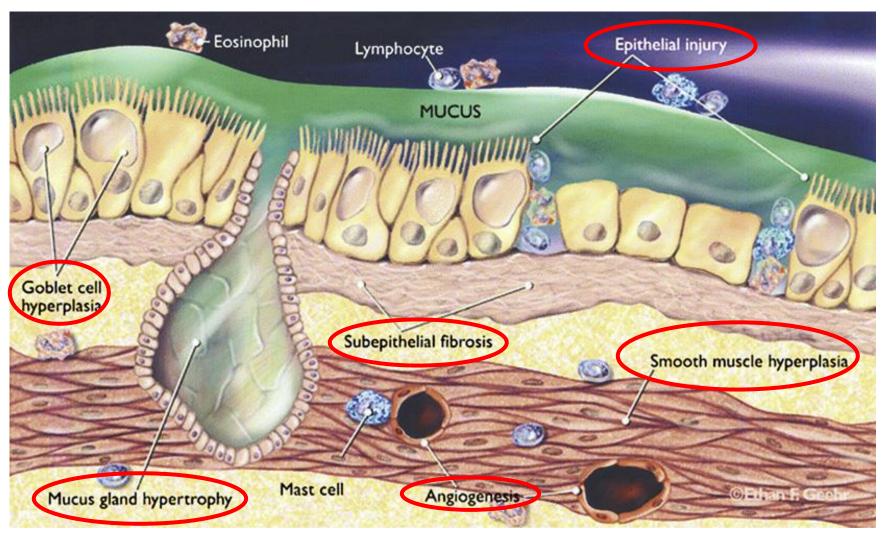
Triệu chứng thay đổi theo thời gian và cường độ

Giới hạn luồng khí thở ra dao động (tức là FEV1 lúc 100%, lúc còn 60% trong cơn)

SINH LÝ BỆNH HỌC CỦA HEN

TÁI CẦU TRÚC PHẾ QUẢN

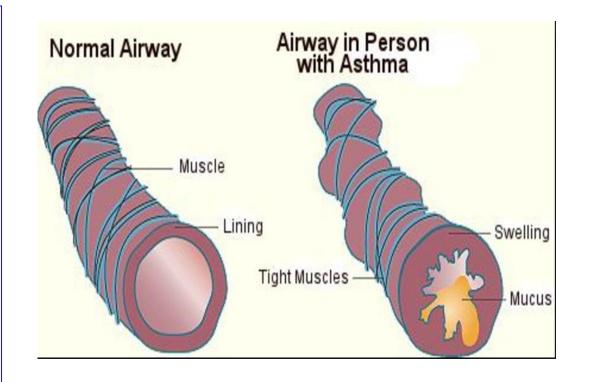
Tái cấu trúc lại

- Mất vi nhung mao → dễ nhiễm trùng
- Xơ hóa biểu mô dưới biểu bì
- Tăng sản cơ trơn → dầy thành đường thở
- Tăng tiết nhầy
- Tăng tưới máu

ĐIỀU GÌ XẢY RA TRONG CƠN HEN

• Phế quản:

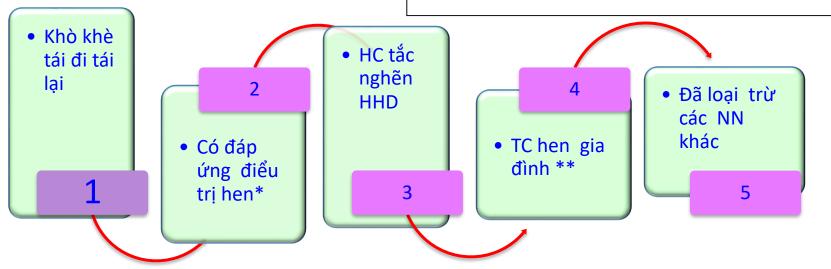
- Nhỏ hơn (co thắt)
- Viêm (phù nề)
- tăng tiết đàm
- Ú khí (hít vào
 được nhưng
 thở ra là thụ
 động nên ứ lại)

CHẨN ĐOÁN HEN

5 TIÊU CHUẨN CHẨN ĐOÁN

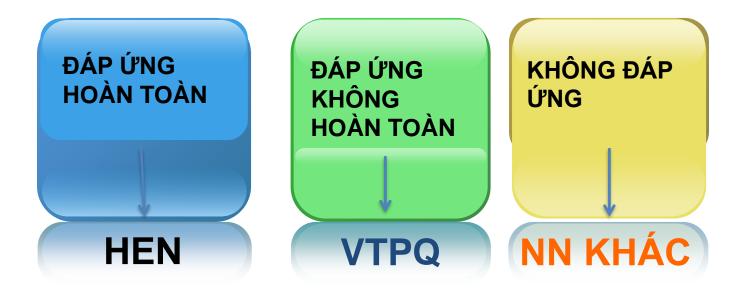
**nếu không có tiền căn hỏi thêm yếu tố khởi phát * đáp ứng DPQ ; ICS hoặc Montelukast 4-8 tuần

- 1. Khò khè tái đi tái lại: >3 lần ở trẻ <5 tuổi; >2 lần ở trẻ >5 tuổi
- 3. HCTNHHD (quan trọng nhất): khám nghe ran ngáy, ran rít / đo CNHH thấy FEV1 giảm / đo xung động hô hấp kí
- 4. Chỉ tính trực hệ: ba mẹ anh chị em

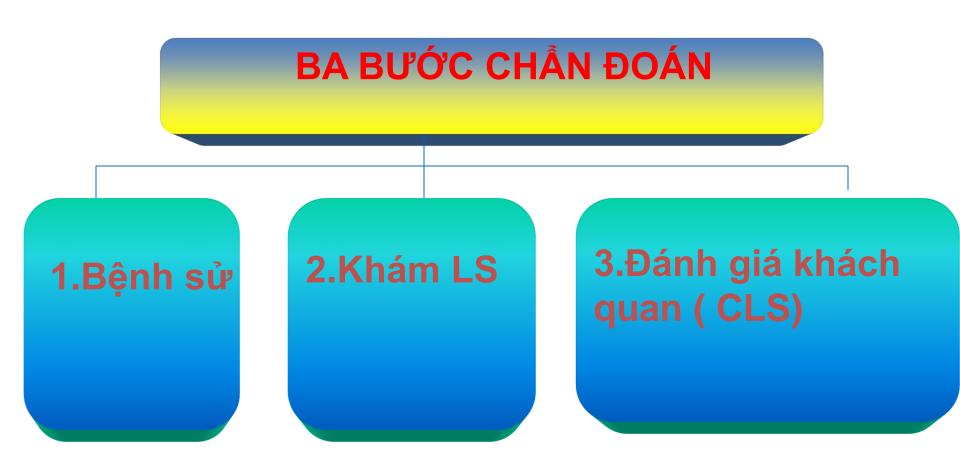
ĐÁP ỨNG DÃN PHẾ QUÃN TRÊN TRỂ KHÒ KHÈ

Khí dung salbutamol 0,15mg / kg/ lần x 3 lần cách 30 ph

Đợi lúc bé lên cơn trở lại mới làm test được

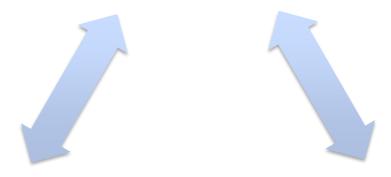
LÀM THẾ NÀO CHẨN ĐOÁN HEN?

CLS :bèo nhất phải có Xquang phổi – loại trừ nhiều thứ

1.BỆNH SỬ Điển hình

HO KHÒ KHÈ KHÓ THỞ NẶNG NGỰC

TĂNG HƠN VỀ ĐÊM, SÁNG SỚM LÀM TRỂ PHẢI THỨC GIÁC

XẤU HƠN KHI:

NSV

TIẾP XÚC KHÓI, DỊ

NGUYÊN, THAY ĐỔI THỜI

TIẾT, KHÓC CƯỜI, VẬN
ĐỘNG

Yếu tố tăng khả năng hen

Có ít nhất 1 trong các triệu chứng:

- khò khè
- $oldsymbol{-} \quad \mathbf{ho} \qquad$ <5 tuổi: bắt buộc phải có khò khè
- khó thở >5 tuổi: không còn bắt buộc

VÀ

Bất cứ dấu hiệu nào dưới đây:

- triệu chứng tái phát thường xuyên
- năng hơn về đêm và sáng sớm
- xảy ra khi gắng sức, cười, khóc hay tiếp xúc với khói thuốc lá, không khí lanh, thú nuôi
- xảy ra khi không có bằng chứng nhiễm khuẩn hô hấp.
- có tiền sữ di ứng (viêm mũi di ứng, chàm da)
- tiền sữ gia đình(cha mẹ, anh chị em ruột) hen, di ứng
- Có ran rít/ngáy khi nghe phổi
- Đáp ứng với điều trị hen.

Yếu tố ít khả năng hen

Bất cứ dấu hiệu nào dưới đây:

- Các triệu chừng chỉ có khi cảm lanh.
- Ho đơn thuần không kèm khô khè, khó thở.
- Nhiều lần nghe phổi bình thường dù bệnh nhi có triệu chứng.
- Không đáp ứng với điều trị hen thử.
- Có dấu hiệu/triệu chứng gơi ý chẩn đoán khác

- ✓ Ban đêm ngủ bật dậy lên cơn → nghĩ dị ứng con mạt nhà (YTKP)
- ✓ Không nhiễm khuẩn HH giúp loại trừ
 VID (co thắt đường thở do virus)
- √ Đáp ứng với đtri hen là rất thuyết phục.

CHẨN ĐOÁN PHÂN BIỆT

NHIỄM TRÙNG : VTPQ, VMX, NTHH TÁI PHÁT, LAO NỘI MẠC PQ

DỊ TẬT: DÒ KQ-TQ, VASCULAR RING, TBS CÓ CAO ÁP PHỔI, SGMD

CƠ HỌC: DỊ VẬT ĐƯỜNG THỞ TRÀO NGƯỢC DDTQ

CHẨN ĐOÁN PHÂN BIỆT

Bệnh lý	Biểu hiện
Viêm tiểu phế quản	Trẻ dưới 24 tháng, khò khè lần đầu, có triệu chứng nhiễm virus hô hấp trên, đáp ứng kém với thuốc giãn phế quản.
Viêm mũi xoang	Tiếng thở khác thường xuất phát từ vùng mũi họng, khám mũi họng thấy xuất tiết ở mũi sau, có kèm theo mùi hôi, khám phổi hoàn toàn bình thường.
Dị vật đường thở	Xảy ra đột ngột, trẻ ho, thở rít, khó thở, tiền sử có hội chứng xâm nhập, X-quang phổi có hình ảnh ứ khí khu trú một bên phổi, soi phế quản gắp được dị vật.
Các dị tật về giải phẫu (vòng mạch, hẹp khí quản bẩm sinh, rối loạn vận động khí phế quản, rối loạn chức năng dây thanh âm)	Khò khè sớm trước 6 tháng tuổi, cần kết hợp lâm sàng và các xét nghiệm: nội soi khí phế quản, CT scan.

Triệu chứng lâm sàng giống hen, nguyên nhân do ký sinh Thâm nhiễm phổi tăng trùng, giun đũa hoặc các nguyên nhân khác như thuốc bạch cầu ái toan hoặc dị nguyên khác, tiến triển tốt và có thể tự khỏi.

sinh

Có tiền sử nôn trở hoặc nhiễm trùng hô hấp tái diễn, cần Trào ngược dạ dày thực đo pH thực quản, nội soi phế quản, chụp thực quản cản quản hoặc hội chứng hít tái quang để xác định chẩn đoán. diễn, dò khí thực quản

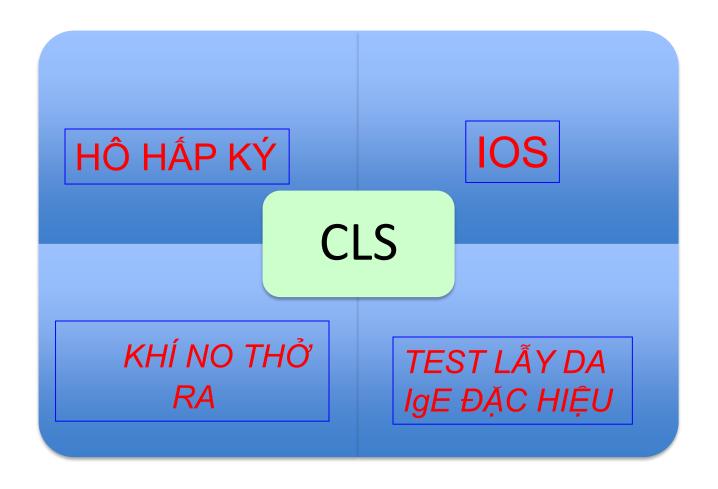
Nhiễm trùng đường hô hấp tái nhiễm, không đáp ứng với điều trị kháng sinh thông thường, nồng độ IgG giảm hơn Suy giảm miễn dịch bẩm 2SD so với lứa tuổi, tiền sử gia đình có anh chị em ruột bị mắc bệnh suy giảm miễn dịch bẩm sinh.

2.KHÁM LS : HC TẮC NGHỄN HHD-> ĐÁNH GIÁ ĐÔ NẶNG CƠN HEN

Học thuộc lòng Đánh giá để xử trí

NHĖ	TRUNG BINH	NẠNG	NGUY KİCH
 KT KHI GẮNG SỰC NÓI ĐƯỢC CẢ CÂU CÓ THỂ NẰM 	 KT RÕ NÓI CỤM TỪ NGẮN THÍCH NGỒI HƠN NẰM 	- KT LIÊN TỤC - NÓI ĐỨT ĐOẠN 1 TỪ - NẰM ĐẦU CAO	Có bất kỳ dấu hiệu nào: - Vật vã, bứt rứt, rối loạn ý thức - Tím tái
- NT NHANH - KHÔNG RÚT LÕM	- NT NHANH - RÚT LÕM NGỰC - KHÒ KHÈ RÍT RÕ	 NT NHANH RÚT LÕM NGỰC RÕ KK THỞ RÍT NẶNG MẠCH NHANH 	 Rì rào phế nang giảm hay mất Thở chậm, cơn ngưng thở
SpO2 > 95%	SpO2 92-95%	SpO2 < 92%	

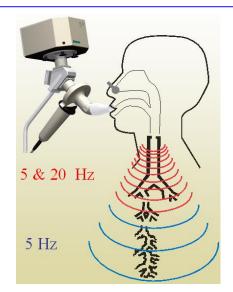
3. Cận lâm sàng

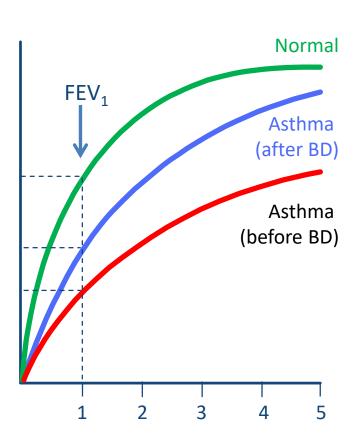
HHK :hội chứng nghẽn tắc đường dẫn khí hồi phục sau nghiệm pháp giãn PQ (FEV1, PEF tăng ít nhất 12% và 200ml) (TRÈ > 7T)

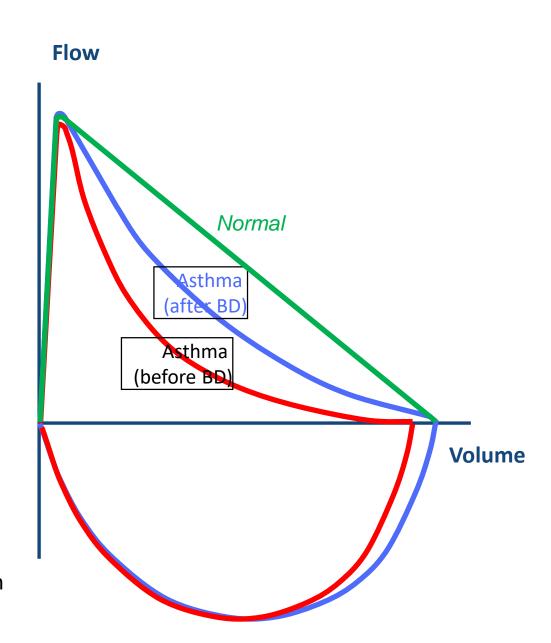
IOS(impulse osilometry =dao động xung ký) đo kháng lực đường thở chuyên biệt (trẻ > 2t : chỉ cần bóp mũi, ngậm rồi thở 30s là được, dễ làm, phù hợp tụi nhỏ) Đánh giá khách quan trong TH suyễn còn nghi ngờ

SPIROMETRY

Suyễn: trước DPQ thấp sau nó lên nhưng vẫn còn dày phế quản nên không về được như bình thường

Đo khí NO thở ra :chứng tỏ có tình trạng viêm tăng trong cơn hen cấp, giảm với corticoid, montelukast(trẻ > 2 t)

Thổi làm sao bong bóng bay từ bờ này qua bờ kia là đạt
Khí NO phụ thuộc vào đồ ăn (cải bó xôi không đo được), môi trường xung quanh.

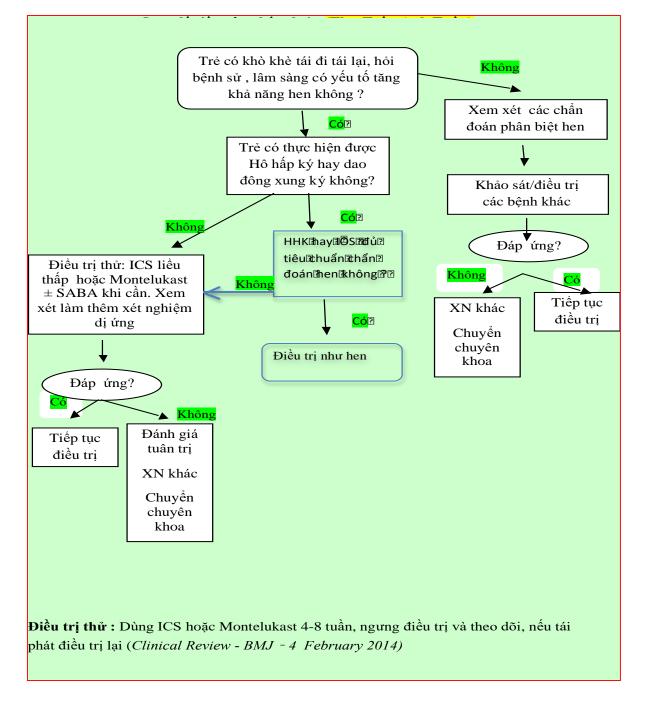
Test lẫy da

Bình thường: chứng (-) chích dô k nổi, chứng (+) chích dô nổi Suyễn: chứng (+) chích dô nổi bự 8mm → vd mạc nhà (chỉ chết khi giặt đồ nước nóng thôi (nhiều lắm), mạc kho

LƯU ĐỒ TIẾP CẬN CHẨN ĐOÁN

Đọc cho biết

PHÂN LOẠI KIỂU HÌNH HEN

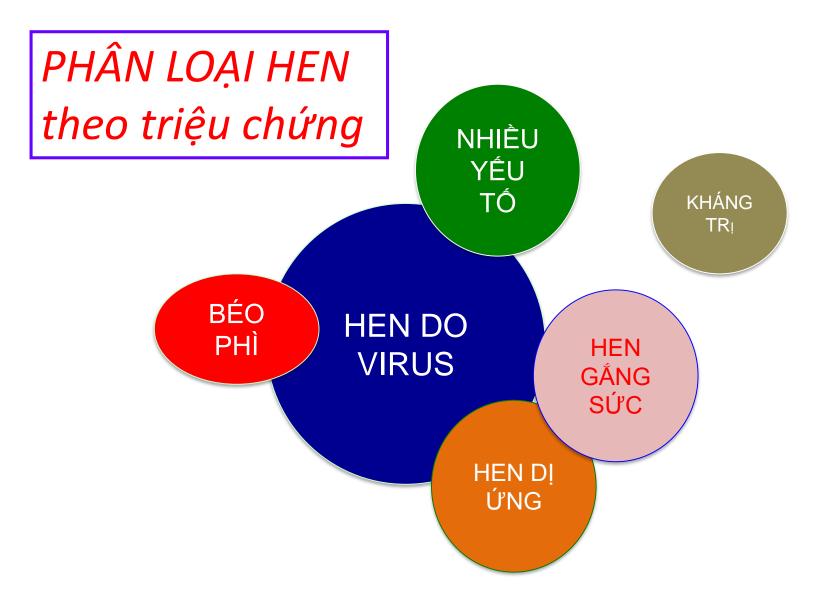
THEO TRIỆU CHỨNG

- Khò khè từng đợt: xảy ra thành từng đợt riêng biệt
- đi kèm VHHTdo virus
- không có triệu chứng giữa các đợt
- Dự phòng bằng Montelukast (thi)
- Khò khè đa yếu tố khởi phát:
- khởi phát bởi các yếu tố :nhiễm virus, thay đổi thời tiết, gắng sức, dị nguyên
 - vẫn còn triệu chứng giữa các đợt
 - dự phòng bằng ICS (Thi)

THEO THỜI GIAN

Có 3 loại

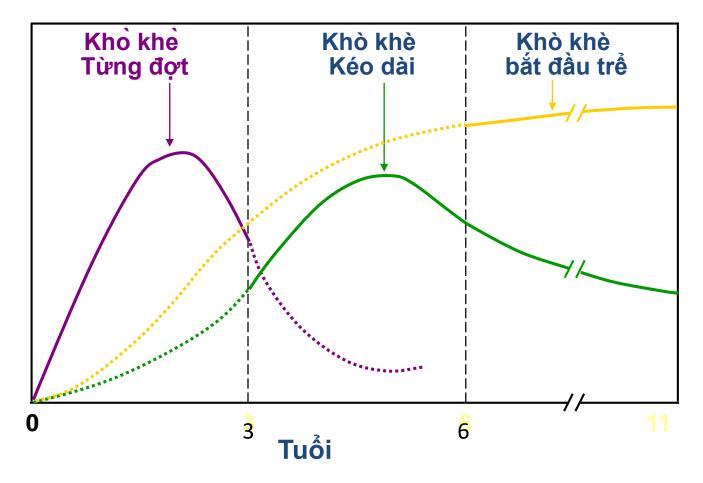
- Khò khè thoáng qua: triệu chứng bắt đầu và kết thúc trước 3 tuổi
- Khò khè kéo dài: triệu chứng bắt đầu trước 3 tuổi và tiếp tục sau 6 tuổi, hết khi lớn
- Khò khè bắt đầu trễ: triệu chứng bắt đầu sau 3 tuổi, không hết khi lớn
- Đồ ăn dị ứng rất ích, chủ yếu dị ứng với môi trường→ không cử ăn quá mức

Béo phì: tb mỡ ngăn cản tổng hợp chất chống viêm, kích thích tạo ra chất gây viêm đường thở \rightarrow hen

KIỂU HÌNH THEO THỜI GIAN

Khò khè tạm thời không kèm với hen sau này

- Khò khè sớm tạm thời thường gặp ở trẻ nhủ nhi và trẻ nhỏ
- Kèm theo với: nhiễm siêu vi
 - bé trai
 - cân nặng lúc sinh thấp
 - cha mẹ hút thuốc lá

Đem mấy đứa có nguy cơ thả ra môi trường bên ngoài là nó lên cơn hen Thường là sau 3 tuổi nó hết \rightarrow kêu nó yếu đuối đừng nên cho đi học trước 3t

KHÒ KHÈ KÉO DÀI ASTHMA PREDICTIVE INDEX (API)

```
Trẻ khò khè trên 3 lần ,dưới 3 tuổi có nguy cơ cao hen nếu có
```

1 tiêu chuẩn chính :Cha mẹ hen

Viêm da dị ứng

Dị ứng với dị nguyên do <u>hít</u>

(khói, bụi, phấn hoa...)

2 tiêu chuẩn phụ: Viêm mũi dị ứng

K.K.không liên quan đến cảm lạnh

Eosinophiles > 4% (liên quan KST nên chưa chắc đúng)

Dị ứng thức ăn

API(+) = nguy cơ phát sinh hen từ 6-14 tuổi tăng 4-10 lần

API(-) = 95% không bị hen

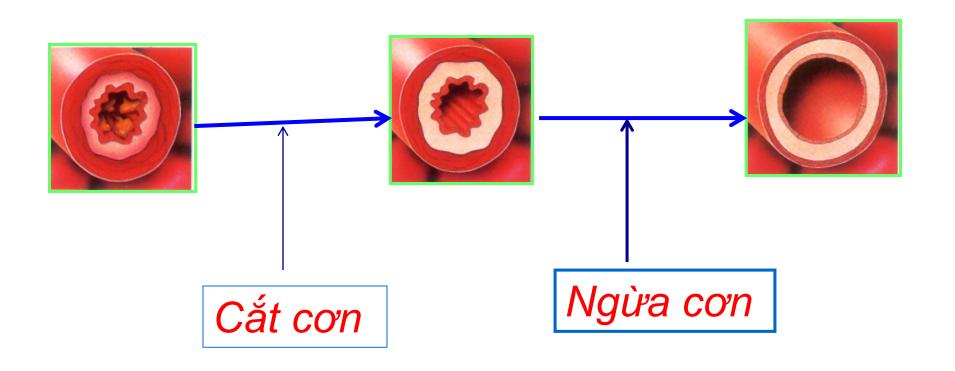
Con nít khó chẩn đoán viêm mũi dị ứng ? Có API nhưng k đủ tiêu chuẩn -> khò khè kéo dài -> sau 6t hết

ĐIỀU TRỊ HEN

HEN CƠN CẤP

HEN NGOÀI CƠN

BÌNH THƯỜNG

THUỐC ĐIỀU TRỊ HEN

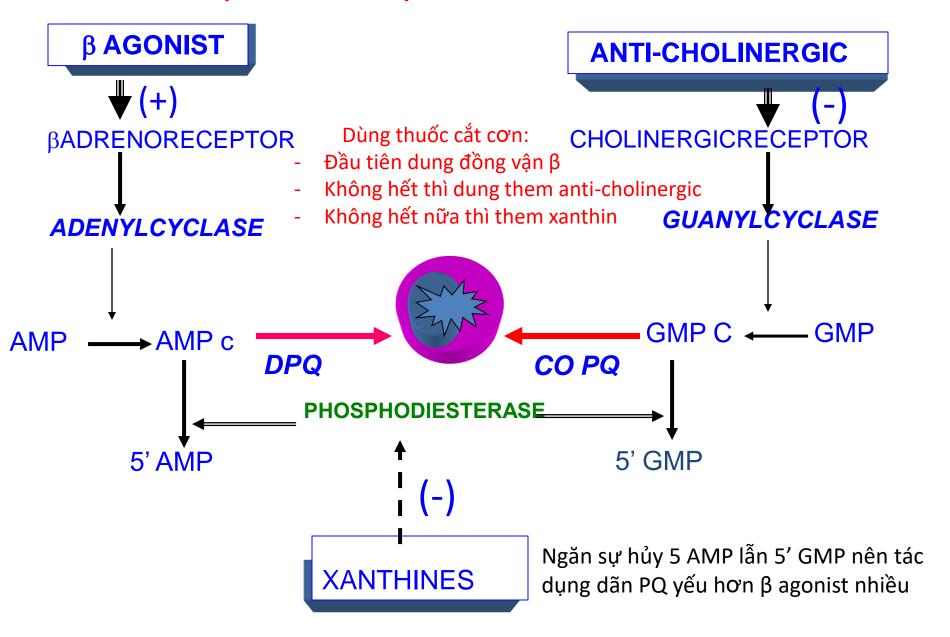
THUỐC	CĂT	CON
		\mathbf{C}

THUỐC NGỪA CƠN

- -SABA (short acting beta 2 agonist)
- -Ipratropium bromide
- -Corticosteroide uống, chích (5-7 ng),pkd
- -Theophylline TTM
- -Sulfate magne

- -LABA (long acting)
- -Leucotriene modifier
- ICS (inhaled corticosteroid hít)
- -Theophylline phóng thích chậm (Trẻ em không xài thuốc này)
- Anti -IgE

VỊ TRÍ TÁC DỤNG THUỐC CẮT CƠN

DỰ BÁO CƠN HEN CẤP

Nhập viện ngay lập tức khi có bất kỳ dấu hiệu nào sau đây

Đánh giá ban đầu

- Trẻ không thể nói hay uống
- Tím
- Co kéo gian sườn
- SpO2 <92%khí trời
- Mất phế âm

Không đáp ứng điều trị ban đầu

- 6 nhát SABA
 (2 nhát x 3 lần
)/ 1-2 giờ
- Thở nhanh dai dẵng dù đã hít 3 lần SABA, dù các dấu hiệu LS khác cải thiện

Không khả năng xử trí tại nhà

Môi trường
 XH khó
 khăn, cha
 mẹ không
 thể xử trí tại
 nhà

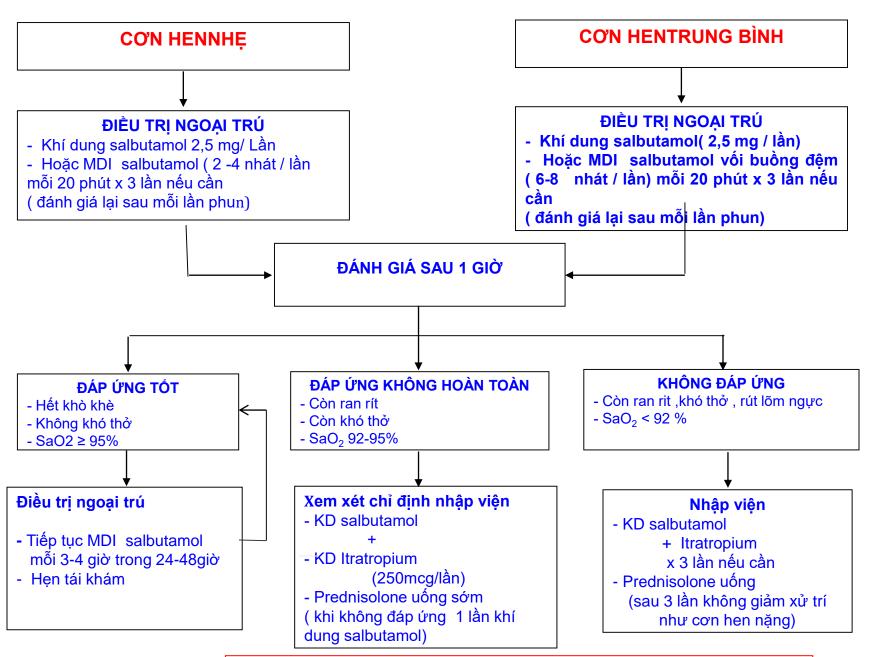
ĐIỀU TRỊ CƠN HEN CẤP

THỞ OXY DẪN PHẾ QUẢN DÙNG CORTICOIDES TOÀN THÂN

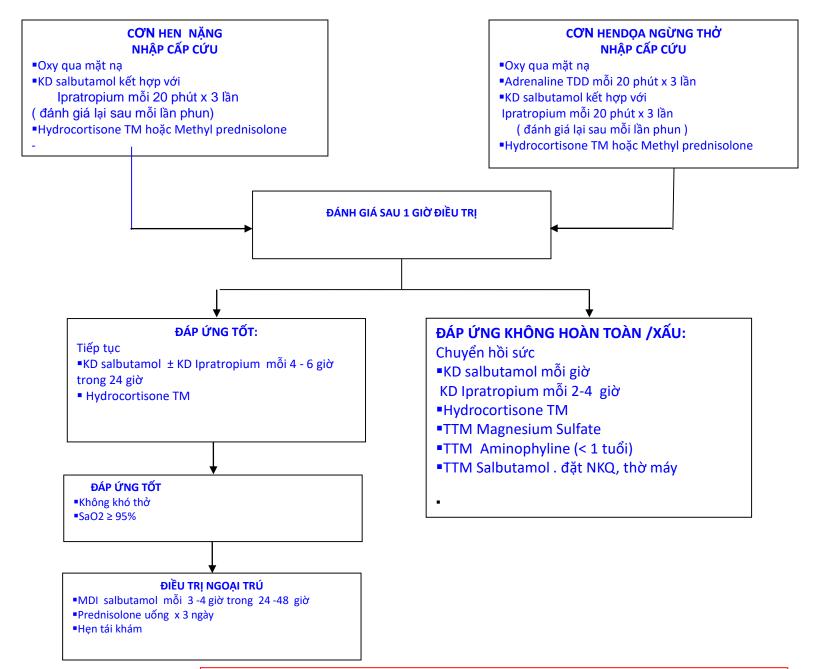
XỬ TRÍ BAN ĐẦU CƠN HEN TRỂ EM

Điều trị	Liều lượng	
Оху	1L/min duy trì SpO2 94-98%	
SABA	 2-6 puffs + spacer, hoặc 2.5-5mg nebulizer/ 20ph / g đầu nếu TC dai dẵng thêm 2-3 puffs / g. Nhập viện khi >10 puffs trong 3-4 giờ. 	
Corticosteroids	Prednisolone (1-2mg/kg, max 20mg TE <2 t; 30 mg TE 2-5 t) Methyl prednisolone 1mg/kg/ 6h TM trong ngày đầu	
Chọn lựa điều trị bổ sung trong giờ đầu		
Ipratropium bromide	Cho cơn hen TB/ nặng 250-500mcg (nebulizer) / 20 ph/ chỉ trong 1 giờ	

SABA: 2,5mg khi ≤ 5 tuổi và 5mg khi >5 tuổi 1 nhát cho 5kg, max 10 nhát. VD: bé 20kg thì 4 nhát Ipra: 250 mcg khi ≤ 5 tuổi và 500 mcg khi >5 tuổi

Khuyến cáo chẩn đoán và điều trị hen cho trẻ dưới 5 tuổi. Hội HÔ HÁP VN 2015

Khuyến cáo chẩn đoán và điều trị hen cho trẻ dưới 5 tuổi. Hội HÔ HÁP VN 2015

Magnesium sulfate 40-50 mg/kg/liều, pha loãng TTM 20phút GINA 2015 : chưa được nghiên cứu ở trẻ nhỏ Tại một số by có dùng cho trẻ trên 12 tháng

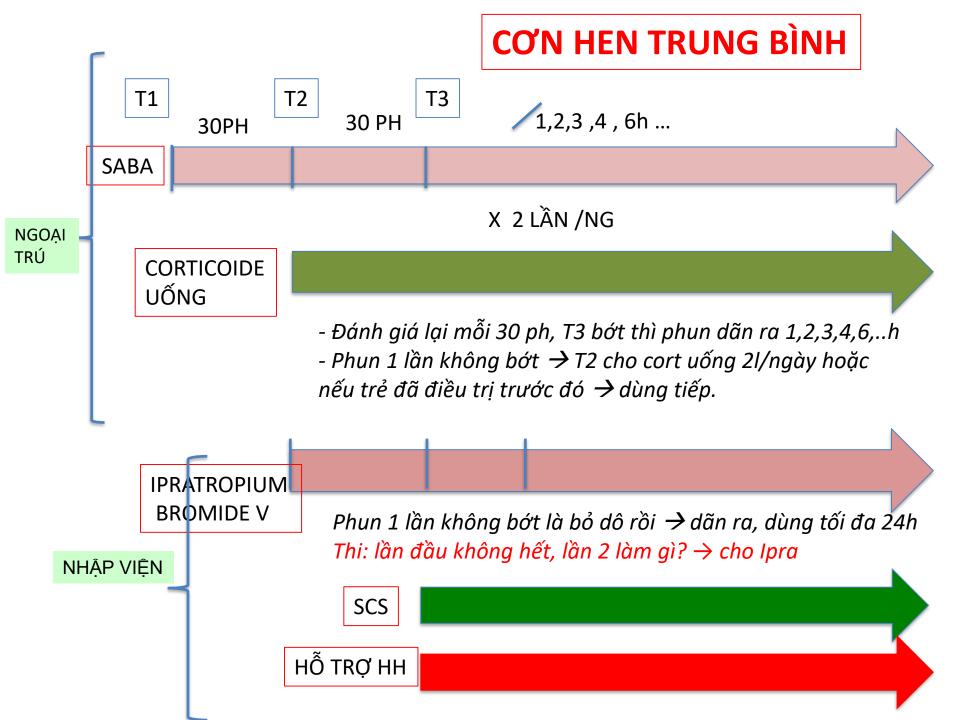
Aminophylline: -- Không được khuyến cáo

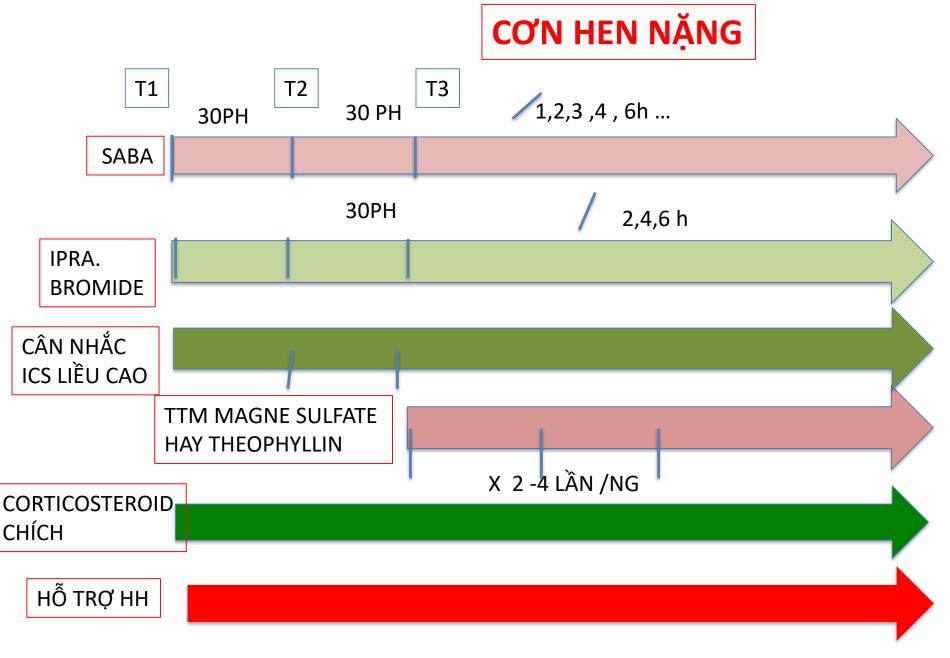
- cơn hen nặng khg đáp ứng với

PKD β2- agonist và corticoide

Tấn công 5mg/kg/20 phút, sau đó 1mg/kg/giờ.

- MgSO4 chỉ xài cho trẻ >12 tháng
- Theophyline: tuổi nào cũng được
- Không cần học liều 2 thuốc này

Thi 3 Basis: Oxy, Combivent (Ipratropium Bromide and Albuterol Sulfate), corti uống

Yếu tố nguy cơ cơn hen nặng

- Đặt NKQ trước đó vì hen cơn nặng
- Nhập cấp cứu vì hen trong năm trước
- Uống corticoides thời gian ngắn hay vừa mới ngưng corticoides
- Không dùng corticoides hít
- Dùng hơn một lọ thuốc dãn phế quản tác dụng nhanh / trong 1 tháng
- Có vấn đề về tâm lý

Điều trị phòng ngừa

NHỮNG YẾU TỐ LÀM NẶNG CƠN HEN

- Viêm mũi xoang
- TNDD-TQ
- Dị ứng thuốc : aspirin, aspirine, NSAID, sulfites betablockers chất bảo quản trái cây

KIỂM SOÁT CÁC YẾU TỐ LÀM NẶNG CƠN HEN

NTHHC, cúm	Hạn chế tiếp xúc với người bị cảm cúm – chủng ngừa cúm
Khói thuốc	Không hút thuốc lá trong nhà
Bụi nhà	Giặt áo gối, thú bông bằng nước nóng mỗi tuần
Súc vật Gián	Không nuôi trong nhà Lau nhà, xịt thuốc

KHÁM LẦN ĐẦU

ĐÁNH GIÁ THEO MỬC ĐỘ NẶNG (Mức độ suyễn trên nền)

CHON THUỐC BAN ĐẦU

TÁI KHÁM

ĐÁNH GIÁ THEO MỨC ĐỘ KIỂM SOÁT

ĐIỀU CHỈNH ĐIỀU TRỊ

	Phân loại theo mức độ nặng của của bệnh				
Độ nặng	Gián	Dai dắng			
	đoạn	Nhẹ	Vừa	Nặng	
Triệu chứng	≤2 lần/tuần	≥ 2 lân/tuân nhưng không phải hàng ngày	Hàng ngày	Cả ngày	
Thức giâc vê đêm	Không	1- 2 lần/tháng	3-4 lần/tháng	> 1 lần/tuần	
Dùng thuốc cắt cơn tác dụng nhanh để cải thiện triệu chứng	< 2 lần/tuần	> 2 lần/tuần nhưng không phải hàng ngày	Hàng ngày	Vài lần mỗi ngày	
Anh hưởng đền các hoạt động hàng ngày	Không	Đôi khi	Anh hưởng không thường xuyên	Ảnh hưởng thường xuyên	
Bậc	1	2	3	4	

CHON THUỐC BAN ĐẦU

Mức độ nặng	Thuốc chọn lựa	Thuốc thay thế	
Gián đoạn	- SABA hít khi cần	LTRA	
	 Không cần thuốc duy trì 		
Dai dằng nhẹ	ICS liều thấp	LTRA	
Dai dẵng TB	ICS liều trung bình	ICS liều thấp + LTRA	
Dai dăng nặng	ICS liêu cao	ICS liêu trung bình + LTRA	

THI

- Từng đợt: phòng motelukast
- Đa yếu tố: phòng bằng ICS

CHỈ ĐỊNH PHÒNG NGỬA

- Chỉ định phòng ngừa hen của trẻ <5t:
- + khò khè tái đi tái lại >3 lần + TC điển hình của hen + không kiểm soát
- + Không đủ khò khè >3 lần nhưng lần nào cũng nặng (phải thở oxy, thường do siêu vi) → dự phòng bằng montelukast
- + TC không điển hình của hen, không có yếu tố khởi phát nhưng đáp ứng thuốc DPQ → điệu trị thử ICS 1 tháng rồi coi lại
- Trên 6 tuổi : ngừa từ bậc 2 (cô diễm kêu trên 6t là ngừa hết)
- Hen lần đầu nặng là ngừa luôn

LIỀU LƯỢNG THUỐC PHÒNG NGỪA

Thuốc	Liều lượng (mcg/ngày)			
	Thấp	Trung bình	Cao	
Fluticasone propionate MDI (HFA)	100	200	400	
Beclomethasone dipropionate MDI (HFA)	100	200	400	
Budesonide MDI + buồng đệm	200	400	800	
Budesonide phun khí dung	250	500	1000	
Ciclesonide	100	200	400	
Montelukast	Trẻ từ 6 tháng- uống vào buổi	-5 tuôi: 4 mg/ngà tối	ıy, >5t: 5mg	

				Bước 4
Cân nhắc khi trẻ có	Khò khè không thường xuyên do nhiễm virus, giữa các đợt không có hoặc ít triệu chứng	Euróc 2 Kiểu triệu chứng phù hợp hen và triệu chứng hen không kiểm soát tốt, hoặc có ≥ 3 cơn cấp/năm; <i>hoặc</i> Kiểu triệu chứng không phù hợp với hen nhưng các đợt khò khè xuất hiện thường xuyên (mỗi 6-8 tuần). Điều trị thử 3 tháng.	Chẩn đoán hen, nhưng không được kiểm soát tốt với ICS liều thấp	Hen không được kiểm soát tốt với liều ICS trung bình
Thuốc phòng ngừa ưu tiên	LTRA (2-4 tuần)	ICS liều thấp hàng ngày	ICS liều trung bình	Tiếp tục ICS liều trung bình + chuyển chuyên gia
Thuốc thay thế	Không	LTRA hoặc ICS ngắt quãng	ICS liều thấp + LTRA	- Thêm LTRA - Tăng liều ICS - Thêm ICS ngắt quãng
Thuốc cắt cơn	Thuốc đồng vận beta₂ tác dụng ngắn hít khi cần (đối với mọi trẻ em)			

PHÂN LOẠI THEO MỰC ĐỘ KIỂM SOÁT

Triệu chứng lâm sàng	Đã được	Kiếm soát	Chưa được
Trong 4 tuần qua, trẻ có	kiểm soát	một phần	kiểm soát
 Triệu chứng ban ngày kéo dài trên vài phút, trên 1 lần/tuần Có Không Hạn chế vận động do hen Có Không Nhu cầu dùng thuốc cắt con điều trị cấp cứu trên 1 lần/tuần Có Không Thức giác vê đêm hoặc ho về đêm do hen Có Không 	Không có dấu	Có một hoặc 2	Có 3 hoặc 4
	hiệu nào	dấu hiệu	dấu hiệu

Mức độ kiểm soát	Hướng xử trí
Kiểm soát tốt	Cân nhắc giảm bước điều trị khi triệu chứng hen được kiểm soát tốt trong 3 tháng hoặc hơn. Chọn thời điểm giảm bước điều trị thích hợp (không bị nhiễm khuẩn hô hấp, không đi du lịch, không vào những lúc thời tiết thay đổi). Đối với trẻ được điều trị duy trì với ICS thì giảm 25-50% liều ICS mỗi 3 tháng.
Kiểm soát một phần	Trước khi tăng bậc điều trị cần kiểm tra, điểu chỉnh kỹ thuật hít thuốc; bảo đảm tuân thủ tốt với liều thuốc đã kê đơn. Tìm hiểu các yếu tố nguy cơ: phơi nhiễm với dị nguyên, khói thuốc lá
Không kiểm soát	Cần tăng bậc điều trị sau khi đã kiểm tra các vấn đề trên.

Hen tái khám:

- ❖Hen chưa kiểm soát: Tk mỗi 2 tuần
- Kiểm soát một phần: TK mỗi tháng
- Kiểm soát hoàn toàn : TK mỗi 3 tháng

Mục đích:

- ❖Kiềm tra sự tuân thủ
- ❖Kỹ thuật dùng thuốc
- ❖Tăng giảm liều thuốc khi cần

CÂU HỎI THẮC MẮC ????